

Handläggare
Sanna Jansson
Telefon: 08-50833112**Till**
Utbildningsnämnden
2025-06-12

Uppföljning av insatser för elever från Ukraina under skydd av EU:s massflyktsdirektiv

Svar på skrivelse från Claes Nyberg m.fl. (C), Jan Jönsson m.fl. (L) och Andréa Hedin m.fl. (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Claes Nyberg m.fl. (C), Jan Jönsson m.fl. (L) och Andréa Hedin m.fl. (M) gällande uppföljning av insatser för elever från Ukraina som befinner sig i Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv. I skrivelsen framförs att det är viktigt att följa upp hur insatsen för undervisning löpt på och förändrats över tid samt hur annan relaterad verksamhet som elevhälsa och andra stödresurser har fungerat; dels för att bedöma om fler insatser behövs, dels för att ge beredskap för framtiden.

Förvaltningen instämmer med frågeställarna om att det är viktigt att nämndens verksamhet kontinuerligt följs upp, vilket det finns former för på både huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Dock följer förvaltningen inte upp elevers resultat eller skolsituation utifrån elevers nationalitet. Förvaltningen följer situationen i Ukraina för att snabbt kunna anpassa och förbereda verksamheten vid behov.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Claes Nyberg m.fl. (C), Jan Jönsson m.fl. (L) och Andréa Hedin m.fl. (M) gällande uppföljning av insatser för elever från Ukraina som befinner sig i Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv.

I skrivelsen framförs att Stockholm stad snabbt organiserade undervisning och elevhälsa för de barn som kom till Sverige med stöd av massflyktsdirektivet. Vidare framförs att det är viktigt att följa upp hur insatsen för undervisning löpt på och förändrats över tid, samt hur annan relaterad verksamhet som elevhälsa och andra stödresurser har fungerat; dels för att bedöma om fler insatser behövs, dels för att ge beredskap för framtiden.

Frågeställarna vill med anledning av ovanstående få svar på följande.

- Hur har uppföljning gjorts av hur det har gått för dessa ukrainska elever sedan krigsstarten när det gäller tillgång till undervisning, skolresultat och behov inom skolans hälso- och vårduppdrag?
- Finns det någon samlad rapport över ovanstående eller planeras för en sådan?
- Finns det någon anpassad verksamhet kvar och i vilken omfattning, samt hur ser planering ut framöver?
- Hur har berörda elever och deras familjer fått möjlighet att delge sina erfarenheter? Och finns de samlade att ta del av?
- Hur har insatserna i övrigt påverkat verksamheten? Och hur har erfarenheter från lärare och andra som varit direkt involverade samlats in?
- Vilka lärdomar har dragits som kan ge beredskap för kommande flyktingkriser?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen och avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 3 juni 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 4 juni 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med frågeställarna om att det är viktigt att nämndens verksamhet kontinuerligt följs upp; dels för att se att verksamheten lever upp till ställda krav, dels för att bedöma om insatser och satsningar ger önskat resultat. Frågorna i skrivelsen besvaras samlat nedan.

Enligt bestämmelser i skollagen ska systematiskt kvalitetsarbete genomföras på både huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att all utbildning inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska planeras, följas upp, analyseras och utvecklas. I Stockholm stad följs skolenheternas

systematiska kvalitetsarbete årligen upp i kvalitets- och resultatdialoger mellan rektorer och grundskole- eller gymnasiechefer, i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

När det gäller uppföljning av enskilda elevers resultat och skolsituation sker detta på skolenhetsnivå. Vid exempelvis utvecklingssamtal förs samtal med eleven och beroende på skolform även med elevens vårdnadshavare om bland annat elevens kunskapsutveckling och skolsituation. Det sker dock inte någon särskild uppföljning av skolresultat och skolsituation för de elever som befinner sig i Sverige med stöd av massflyktsdirektivet, utan uppföljning sker på samma sätt för alla elever. Någon samlad rapport för elever med viss nationalitet finns således inte framtagen och förvaltningen planerar inte heller att ta fram någon sådan.

Nyanlända barn som vistas i Stockholm stad och som är i behov av en skolplacering får hjälp med detta via START Stockholm, som också ger information om det svenska skolsystemet. På START Stockholm genomförs den obligatoriska kartläggningen för bedömning av nyanlända elevers kunskaper. Underlaget skickas till den skola där eleven får sin skolplacering för att möjliggöra en kontinuitet i elevens kunskapsutveckling. Eleverna får även träffa en skolsköterska för att göra ett hälsobesök. När det gäller barn som har ansökt om, eller fått, ett uppehållstillstånd enligt det så kallade massflyktsdirektivet har de rätt att gå i skolan. När kraven för att folkbokföras uppfylls omfattas barnen dessutom av skolplikt.

De flesta av de ungdomar i gymnasieålder som kommit från Ukraina har studerat vid ett ukrainskt gymnasium på distans. När de har mottagits på introduktionsprogrammet *språkintröduktion* vid Liljeholmens gymnasium har många fortsatt att studera vid sitt ukrainska gymnasium parallellt med studierna vid Liljeholmens gymnasium. För att underlätta för dessa elever har de beviljats minskad omfattning för studierna på språkintröduktion, men erbjudits extra undervisning i svenska som andraspråk och engelska för att möjliggöra studier på Komvux eller högre studier efter sin gymnasieexamen från Ukraina.

Genom upparbetade kommunikationskanaler och arbetssätt kan förvaltningen lättare hantera ändrade förutsättningar och snabba förändringar. Exempelvis bjuder förvaltningen in till nätverk för rektorer och biträdande rektorer för introduktionsprogrammet *språkintröduktion* och för lärare som undervisar i svenska som andraspråk. Nätverken är forum för kunskaps- och informationsspridning samt erfarenhetsutbyte, vilket förvaltningen ser blir extra betydelsefulla vid exempelvis flyktingkriser.

Förvaltningen bedömer att det finns en god förmåga och beredskap att inom stadens skolor ta emot flyktingar från Ukraina. Antalet flyktingar från Ukraina var som störst under år 2022 och har därefter minskat. Jämfört med de tidiga prognoserna har antalet flyktingar från Ukraina som sökt sig till Stockholms stad varit betydligt färre än beräknat.

Mellan åren 2022 och 2023 hade utbildningsförvaltningen en särskild samordningsgrupp för att hantera frågor kopplat till mottagandet av elever från Ukraina. Samordningsgruppen leddes av grundskoledirektören och bestod av representanter från förvaltningsledningen, lokalenheten, gymnasieavdelningen, START Stockholm, Språkcentrum, enheten för elevhälsa, bemanningsenheten, säkerhetsenheten, förskoleavdelningen och kommunikationsenheten. Syftet med gruppen var att kunna säkerställa och anordna ett kvalitativt mottagande och utbildning av barn och unga från Ukraina. Med anledning av det kraftigt minskade antalet flyktingar från Ukraina bedömde förvaltningen under våren 2023 att frågor kring skolplacering för dessa elever mer än väl kunde hanteras inom ramen för den ordinarie linjeorganisationen och den särskilda samordningsgruppen avvecklades. Förvaltningen följer dock situationen i Ukraina för att snabbt kunna anpassa och förbereda verksamheten vid behov samt om behov uppstår starta upp samordningsgruppens arbete igen.

Förvaltningen ser att framgångsfaktorer för stadens mottagande av ukrainska elever har handlat om kommunikation och flexibilitet.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är ett svar på en skrivelse gör förvaltningen inte någon analys av ärendets konsekvenser för barns rättigheter eller jämställdhet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse från Claes Nyberg m.fl. (C), Jan Jönsson m.fl. (L) och
Andréa Hedin m.fl. (M) om uppföljning av insatser för elever från
Ukraina under skydd av EU:s massflyktsdirektiv

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2025-06-04